

Kokemustoiminnan vastuullisuuden sydän

Vastaaja:

hanna.eskola@nuortenystavat.fi

Vastaus:

28.03.2024, 08:42 - 28.03.2024, 08:49

1. Perustiedot *

Organisaation nimi	Verto (Nuorten Ystävät ry) ja päihdehuollon avopalvelut (Pohde)
Paikkakunta	Oulu
Vastuuhenkilö (/lomakkeen täyttäjä)	Hanna Eskola
Sähköposti (organisaation tai vastuuhenkilön)	hanna.eskola@nuortenystavat.fi
Organisaation/kokemustoiminnan verkkosivu	https://nuortenystavat.fi/verto/#Koulutetut%20kokemusasiantuntijat

2. Päivämäärä *

28.03.2024

3. Kokemuskoulutuksenne (/vertaiskoulutuksenne) laadunhallinnassa on käytössä (voit valita useita!):

PAIKKO osaamisen tunnistamisen järjestelmä

4. Mitkä ovat organisaationne ydintehtävä(t), toimintaympäristö, resurssit ja tärkeimmät yhteistyökumppanit? *

Nuorten Ystävät ry:n Verto tarjoaa matalan kynnyksen vertaistoimintaa huumausaineriippuvuudesta kuntoutuville henkilöille ja huumeiden käyttäjien läheisille. Lisäksi sen tehtävänä on vahvistaa kokemustoimijuutta Oulun seudulla järjestämällä vuosittain kokemusasiantuntijakoulutus yhteistyössä Pohteen päihdehuollon avopalveluiden kanssa. Verto koordinoi ja hallinnoi kokemusasiantuntijapankkia yhteistyössä Pohteen avohuollon päihdepalveluiden kokemusasiantuntijakoulutuksesta vastaavien työntekijöiden kanssa.

Verto toimii Oulun Limingantullissa. Rahoittajana toimii STEA, ja toiminnalla on ak-avustus. Henkilöstöä on 4htv verran (tiimipäällikkö/kokemusasiantuntijakouluttaja, vertaistyon koordinaattori, läheistyon koordinaattori ja työhönvalmentaja). Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat Pohteen päihdehuollon avo- ja laitospalvelut, aikuissosiaalityö sekä jälkihuoltoyksikkö, Rikosseuraamuslaitos, A-klinikkasäätiön katuklinikka, Oulun evankelisuterilainen seurakunta ja Oulun A-kilta.

Pohteen päihdehuollon avopalvelut tarjoaa avohoitoa päihde- ja rapapeli-riippuvuudesta kärsiville henkilöille. Hoitomuotoja ovat yksilötyö, avokuntoutus sekä opioidikorvaushoito. Lisäksi päihdehuollon avopalvelut kouluttaa kokemusasiantuntijoita ja hallinnoi yhteistyössä Verton kanssa kokemusasiantuntijapankkia. Yksi työmuoto on kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen niin yksilö- kuin ryhmäkuntoutuksessakin.

5. Miten organisaatiossanne on määritelty termi "kokemusasiantuntija" (tai muu koulutuksestanne valmistuvien nimike kuten "kokemustoimija", "kokemusosaaja", "vertaisryhmänohjaaja" tms.)? Mihin tehtäviin koulutatte?

Kokemusasiantuntija on henkilö, jolla on omakohtaista kokemusta jostakin sairaudesta tai ongelmasta ja siitä kuntoutuksesta. Lisäksi kokemusasiantuntijalla on tehtävään vaadittava koulutus. Riippuvuustyön kokemusasiantuntijakoulutukseen voi osallistua päihde-, rahapeli- tai läheisriippuvuudesta kärsivä henkilö, jonka kuntoutuminen on edennyt jo niin pitkälle, että hän voi kertoa oman toipumistarinansa. Yleensä rajana pidetään vähintään noin vuoden kestänyttä vakaata aikaa.

Kokemusasiantuntijoita koulutetaan toimimaan ammattilaisen rinnalla niin yksilö- kuin ryhmätyössäkin. Lisäksi

kokemusasiantuntija voi toimia kouluttajan tai puhujan roolissa isommissa yhteisötilaisuuksissa tai osallistua palveluiden kehittämistyöhön. Lähtökohtaisesti koulutuksesta valmistunut kokemusasiantuntija toimii aina ammattilaisen rinnalla.

6. Miten organisaatiossanne on järjestetty kokemustoiminnan (/vertaistoiminnan) koordinointi ja tuki koulutuksen jälkeen? Kerro käytänteistä yksityiskohtaisesti. *

Kokemusasiantuntijat täyttävät viimeisenä koulutuspäivänä oman CV:n, jonka pohjalta kouluttajat voivat välittää sopivia keikkoja valmistuneilla. Nämä CV:t ovat vain kouluttajien saatavilla, joten kaikki keikkapyynnöt menevät aina kouluttajien kautta. Nuorten Ystävien nettisivuilla on oma kokemusasiantuntijapankki, jossa on tietoa kokemusasiantuntijatoiminnasta ja valmistuneista kokemusasiantuntijoista. Se helpottaa ammattilaisia löytämään tietoa riippuvuustyön kokemusasiantuntijatoiminnasta Oulun seudulla.

Koulutuksen jälkeen kokemusasiantuntijoille järjestetään yhteinen työnohjauksellinen tapaaminen noin 2-3kk kuluttua koulutuksen päättymisestä. Tällöin voidaan käydä keskustelua eteen tulleista, ajatuksia herättäneistä tilanteista. Tilaisuudessa valmistuneet kokemusasiantuntijat voivat tarkentaa asioita kouluttajilta ja toisaalta samalla voidaan jakaa tietoa ja karttuneita kokemuksia. Kokemusasiantuntijoille on perustettu vuonna 2024 myös oma WhatsApp-ryhmä, jossa kouluttaja on mukana. Valmistuneilla on aina mahdollisuus soittaa tai tulla käymään Vertossa, jos jokin tilanne mietityttää tai he haluavat vaihtaa kuulumisia. Kokemusasiantuntijoiden yhteystiedot annetaan VAIN ammattilaisille, jotka tarvitsevat kokemusasiantuntijaa työparikseen. Ammattilaisia ohjeistetaan, kuinka kokemusasiantuntijoiden kanssa tulee toimia. Kirjallisissa ohjeissa muun muassa painotetaan sitä, että kokemusasiantuntijakeikan jälkeen on ehdottoman tärkeää järjestää lyhyt purku/palautehetki, jolloin sekä ammattilainen että kokemusasiantuntija voivat käydä keikan läpi ja saada palautetta toinen toisiltaan. Uutena toimintamuotona on alkamassa keväällä 2024 kokemusasiantuntijoiden avoin kahvihetki, joka järjestetään Vertossa noin 3-4 kertaa vuodessa. Kahvihetki on avoin tilaisuus, jossa kokemusasiantuntijat voivat järjestäytyä ja saada tukea niin kouluttajalta kuin vertaiseltakin.

7. Miten toiminnassanne on otettu huomioon kokemustoiminnan (/vertaistoiminnan) eettisyys, osallisuuden vahvistaminen ja yhdenvertaisuus? Avaa teemoja laajasti. *

Kokemusasiantuntijakoulutukseen voi osallistua alkoholi-, huumausaine-, läheis- tai rahapeliriippuvuudesta kuntoutunut tai kuntoutumassa oleva henkilö. Iällä, sukupuolella tai sillä, millaisen kuntoutumispolun ihminen on käynyt, ei ole väliä. Koulutukseen hakeutuvat henkilöt valikoidaan tarkasti; heidän tilanteensa tulee olla vakaa ja sellainen, että koulutukseen osallistuminen ei vaaranna heidän kuntoutumistaan. Jokainen koulutukseen hakeutuva henkilö haastatellaan puhelimitse ja vielä valintapuhelun yhteydessä käydään keskustelua koulutuksen sisällöstä ja sen vapaaehtoisuudesta. Haastatteluilla varmistetaan se, että ihmisellä on riittävästi voimavaroja ja suojaavia tekijöitä elämässä, sillä oman tarinan työstäminen ja toisten tarinoiden kuuleminen voi olla rankka kokemus. Koulutuksen alussa painotetaan vaihteluvälistä ja vapaaehtoisuutta. Koulutuksen voi päättää milloin vain, eikä koulutuksen suorittaminen velvoita tekemään minkäänlaisia kokemusasiantuntijan keikkoja. Koulutus on osallistujille maksuton.

Koulutuksessa pidetään huolta siitä, että jokainen saa halutessaan puheenvuoron ja toisaalta jokainen osallistuja saa kertoa vain sen verran, kuin itse haluaa. Koulutuksen toivotaan vastaavan aitoon tarpeeseen, joten osallistujat saavat jokaisen koulutuskerran jälkeen jättää anonymisti kirjallista palautetta kunkin koulutuspäivän positiivisista asioista sekä kehittämishaasteista. Nämä palautteet huomioidaan seuraavalla koulutuskerralla ja myös muissa koulutuksissa. Laajempi palaute kerätään koulutuksen lopuksi. Osallistujilla on usein neuropsykiatrisia haasteita, joka on huomioitu koulutuksen rytmittämisessä. Koulutuspäivissä on useita lyhyitä taukoja. Osallistujat saavat kynää ja paperia, joihin voi piirrellä luentojen tai kuuntelutehtävien aikana. Myös muut keskittymistä helpottavat asiat otetaan huomioon (paikkojen valinta, puheenvuorojen jakaminen ja toisen puheenvuorojen kunnioittaminen..).

8. Mitä osa-aluetta pyritte kehittämään seuraavan vuoden aikana kokemustoiminnassanne (/vertaistoiminnassanne)? Miten? *

Kuluvan vuoden kehittämistehtävänä on lisätä kokemusasiantuntijoiden mahdollisuuksia tavata toisiaan ja saada tarvittaessa työnohjauksellista tukea kouluttajilta. Asiaa on edistetty jo perustamalla yhteinen WhatsApp-ryhmä, jossa on myös kouluttaja mukana. Toukokuussa 2024 alkavat pyöriä säännöllisesti kokemusasiantuntijoiden kahvit, jonne jokainen koulutuksen käynyt on tervetullut. Tarkoituksena on tavata kahvikupposen ääressä Vertossa noin 3kk välein. Kahveilla voi keskustella mieltä askarruttavista asioista, tutustua muihin Oulun alueen riippuvuustyön kokemusasiantuntijoihin ja ideoida yhdessä kokemusasiantuntijatoimintaan liittyviä kehittämiskohteita. Toiminnan tarkoituksena on vastata aina vain paremmin sekä kokemusasiantuntijoiden että kokemusasiantuntijuutta hyödyntävien ammattilaisten tarpeisiin. Toimintaa kehitetään kohderyhmän tarpeista käsin. Uusi konsepti, kokemusasiantuntijakahvit, mahdollistaa paitsi kokemusten jakamista ja vaihtoa, niin myös toiminnan jatkuvan kehittämisen.